

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ
ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет філології

Кафедра слов'янських мов

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ІСТОРІЯ ПЕРЕКЛАДУ ТА ПЕРЕКЛАДАЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ**

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський).

Освітня програма: Чеська мова та література.

Спеціалізація: 035.033 Слов'янські мови та літератури
(переклад включно), перша – чеська.

Спеціальність: 035 Філологія.

Галузь знань: 03 Гуманітарні науки.

Затверджено на засіданні кафедри.

Протокол № 1 від 27 серпня 2024 р.

м. Івано-Франківськ – 2024 р.

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Історія перекладу та перекладацької діяльності
Викладач (-і)	ст.викл. Полько Ольга Володимирівна
Контактний телефон викладача	(0342) 59-60-63
Е-mail викладача	olha.polko@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	очний
Обсяг дисципліни	90 годин/3 кредити ECTS
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	Консультації проводяться згідно узгодженого графіка на навчальний семестр. Також консультації можливі в день проведення лекцій чи практичних занять. Консультації можуть проводитися через онлайн ресурси за попередньою домовленістю.
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p>Курс спрямований на ознайомлення студентів із основними аспектами розвитку перекладу як професійної та наукової діяльності. Дисципліна охоплює історію становлення перекладознавства, його провідні школи та видатних діячів у цій сфері. Протягом вивчення курсу розглядаються ключові етапи розвитку перекладу: від античності до сучасності, а також специфіка перекладу в різні історичні періоди. Окрема увага приділяється ролі перекладача в сучасному світі, нормативним та етичним аспектам професійної діяльності, використанню словників, редагуванню перекладів і оцінці їхньої якості. Студенти також аналізуватимуть сучасні тенденції, виклики й перспективи перекладацької діяльності в глобалізованому світі. Курс поєднує теоретичний та практичний підхід, сприяючи формуванню комплексного розуміння міждисциплінарності перекладу.</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p>Метою курсу є формування у студентів цілісного уявлення про історію перекладу та перекладацької діяльності, розвиток розуміння основних теоретичних концепцій перекладознавства, а також вивчення сучасних тенденцій і викликів у сфері перекладу. Курс покликаний ознайомити студентів із базовими поняттями, категоріями та теоретичними підходами у перекладознавстві; розкрити основні етапи становлення перекладу як науки та практичної діяльності, проаналізувати внесок видатних перекладачів; дослідити історію розвитку перекладу в контексті різних епох і культур; дослідити сучасні тенденції, проблеми та виклики перекладацької діяльності. Також ціллю є формування вміння аналізувати якість перекладів, використовувати словники, застосовувати нормативні та етичні принципи в перекладацькій практиці.</p>	

4. Програмні компетентності та результати навчання

Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі філології (лінгвістики, літературознавства, перекладу) в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає застосування теорій та методів філологічної науки характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

ЗК3 Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК4 Здатність бути критичним і самокритичним.

Фахові компетентності:

ФК1 Усвідомлення структури філологічної науки та її теоретичних основ.

ФК5 Здатність використовувати в професійній діяльності системні знання про основні періоди розвитку чеської літератури від давнини до XXI століття, еволюцію напрямів, жанрів і стилів, чільних представників та художні явища, а також знання про тенденції розвитку світового літературного процесу та української літератури.

ФК8 Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань.

Програмні результати навчання:

ПРН1 Вільно спілкуватися з професійних питань із фахівцями та нефахівцями державною та чеською мовами усно й письмово, використовувати їх для організації ефективної міжкультурної комунікації.

ПРН3 Організувати процес свого навчання й самоосвіти.

ПРН5 Співпрацювати з колегами, представниками інших культур та релігій, прибічниками різних політичних поглядів тощо.

ПРН20 Застосовувати сучасні методики та інноваційні технології для успішного й ефективного здійснення професійної діяльності та забезпечення якості наукового та/або прикладного дослідження в конкретній філологічній галузі.

ПРН21 Дотримуватися правил академічної доброчесності.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	12 год.
Практичні заняття	18 год.
Самостійна робота	60 год.

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативна / вибіркова
---------	---------------	------------------------	---------------------------

I	035 Філологія	1 курс	нормативна	
Тематика навчальної дисципліни				
Тема		кількість год.		
		лекції	практ. заняття	сам. роб.
Тема 1. Поняття перекладу: визначення, сутність, значення. Роль перекладача у сучасному світі: суспільний і правовий статус.		2	2	6
Тема 2-3. Перекладознавство як самостійна наукова дисципліна. Теорія перекладу як складова перекладознавства, її виникнення, предмет, мета та завдання. Теорія перекладу в контексті лінгвістичних дисциплін, зв'язок теорії перекладу з іншими дисциплінами гуманітарного циклу.		4	4	8
Тема 4. Історія становлення перекладознавства. Основні етапи розвитку перекладознавства як науки. Провідні школи перекладознавства: зарубіжний та український контекст. Видатні перекладачі.		2	2	8
Тема 5. Історія перекладу: від давнини до середньовіччя. Інтерпретація перекладу в часи Античності. Розвиток перекладу в епоху Середньовіччя.		2	2	6
Тема 6. Переклад у нові та новітні часи. Переклад у Європі на зламі XX та XXI ст.		2	2	8
Тема 7. Перекладацька діяльність: процес і явище. Сучасні проблеми перекладацької діяльності. Тенденції розвитку перекладу.			2	8
Тема 8. Роль словників у перекладацькій діяльності. Критерії оцінки якості перекладу. Нормативні аспекти перекладу. Особливості редагування перекладів.			2	8
Тема 9. Сучасні тенденції та виклики перекладацької діяльності. Нормативні та етичні аспекти перекладу. Контрольна робота.			2	8
ЗАГ.:		12	18	60
6. Система оцінювання навчальної дисципліни				
Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Оцінювання здійснюється за національною і ECTS шкалою оцінювання на основі 100-бальної системи (див. Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника) Загальні 100 балів включають: 40 балів за письмові роботи на практичних заняттях, 10 балів за самостійну роботу, 50 балів за екзамен.			
Вимоги до письмових робіт	Концептуально конкретне й емпірично верифіковане висвітлення питань, креативність рішень, творчий підхід.			

Практичні заняття	Виконані завдання оцінюються за п'ятибальною системою. Попередня підготовка до розгляду питань, активна участь у дискусії, творчий підхід до вирішення сформульованих завдань, виконання творчих робіт.
Умови допуску до підсумкового контролю	Виконання усіх запланованих програмою дисципліни форм навчальної роботи, які підлягають оцінюванню. Мінімальна кількість балів для позитивного зарахування курсу – 50 балів.
Підсумковий контроль	Екзамен

7. Політика навчальної дисципліни

Письмові роботи. Письмові роботи виконують здобувачі освіти, які навчаються за загальним графіком, відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника», та індивідуальним графіком, відповідно до «Положення про порядок навчання здобувачів вищої освіти за індивідуальним графіком у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника».

Академічна доброчесність. У «Кодексі честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» встановлено морально-етичні принципи та правила поведінки для всіх учасників навчально-освітнього процесу. За цим документом представники університетської громади повинні дотримуватися принципів академічної доброчесності та у всій своїй навчальній і викладацькій діяльності зобов'язані діяти порядно і доброчесно.

За дотриманням членами університетської громади морально-етичних та правових норм цього Кодексу відповідає **Комісія з питань етики та академічної доброчесності** при університеті, яка відстежує і регламентує поведінку здобувачів освіти в навчальному процесі.

Відвідування занять урегульовано «Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника».

У разі пропуску занять здобувачі освіти повинні відпрацювати їх індивідуально в письмовій чи усній формі, щоб виконати всі завдання поточного і підсумкового контролю.

Неформальна освіта. Порядок здобуття неформальної освіти та визнання її результатів регламентує «Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника».

Для здобуття неформальної освіти рекомендовано використання платформ Coursera, Prometheus, Udemy, EdEra та ін.

8. Рекомендована література

1. Knittlová D. K teorii a praxi překladu: Olomouc : Univerzita Palackého, 2000. – 215 s.
2. Гуз О. П. Основи перекладознавства : конспект лекцій. Луцьк : Вежа-Друк, 2021. 72 с.
3. Історія перекладу та перекладацької думки: Англія, Німеччина, Америка, Україна : конспект лекцій / укладач А. В. Прокопенко. – Суми : Сумський державний університет, 2018. – 87 с. https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream-download/123456789/67755/1/Prokopenko_pereklad.pdf
4. Кальниченко О. А. Переклад vs адаптація / О. А. Кальниченко, В. О. Подміногін // Вісн. Харк. нац. ун-ту ім. В. Н. Каразіна. – 2004. – № 636. – С. 201–205.
5. Коптілов В. Теорія та практика перекладу : навч. посіб. / В. Коптілов. – Київ : Юніверс, 2002. – 280 с.
6. Корунець І. В. Теорія і практика перекладу (аспектний переклад) / І. В. Корунець. – Вінниця : Нова книга, 2003. – 448 с.
7. Москаленко М. Н. Тисячоліття : Переклад у державі слова / М. Н. Москаленко // Тисячоліття: поетичний переклад України-Русі. – Київ : Дніпро, 1995. – С. 5–38.
8. Стріха М. Історія й сьогодення українського поетичного перекладу (XII–XX ст.) / М. Стріха // Записки перекладацької майстерні. – Львів : Простір-М, 2002. – Том 2. – 208 с.
9. Теорія перекладу: для студентів3-4 курсів ф-ту «Референтперекладач», які навчаються за спеціальністю 035 Філологія (Переклад) / Нар. укр. акад., [каф. теорії та практики перекладу ; авт.-упор. О. А. Кальниченко]. – Харків : Вид-во НУА, 2017. – Ч. 1. – 64 с. <https://nua.kharkov.ua/wp-content/uploads/2020/08/Teoriya-perekladu.pdf>
10. Українське перекладознавство ХХ сторіччя : бібліографія / У імені Івана Франка, ТШ ; склав Т. Шмігер ; [автори передм. : Р. Зорівчак, Т. Шмігер ; наук. ред. Р. Зорівчак]. – Львів, 2013. – 626 с. http://shmiher.ho.ua/works/shimiher_bibliografia_perekladoznavstva.pdf

Викладач:

ст. викл. Полько О. В.